

ת"פ 70373/03/23 - מדינת ישראל נגד שאהב אל דין עבד אל עאל

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 70373-03-23 מדינת ישראל נ' עבד אל עאל

לפני בעניין:	כבוד השופט אלעזר נחלון המאשימה נגד הנאשם	מדינת ישראל
		שאהב אל דין עבד אל עאל
בשם המאשימה:		עו"ד שי עציון; עו"ד נדב שחם
בשם הנאשם:		עו"ד מוסטפא יחיא

גזר דין

א. כללי

1. הנאשם הורשע בדין, על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון. הגיעה העת לגזור את עונשו.

ב. המעשים שביצע הנאשם והעבירות שבהן הורשע

2. ביום 20.11.23 הורשע הנאשם על פי הודאתו בשתי עבירות של סחר בנשק לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). על פי העובדות שבהן הודה הנאשם, בשתי הזדמנויות שונות הוא סחר, יחד עם קרוב משפחתו, באקדח 9 מ"מ פרבלום שבכוחו להמית אדם ובמחסנית תואמת, שהועברו לסוכן משטרת.

העסקה הראשונה התרחשה ביום 23.5.22. כשבוע קודם לכן נפגש הסוכן עם חברו דוד הנאשם, והתעניין ברכישת כלי נשק. הדוד הציע לסוכן שני אקדחים, וכשבחר הסוכן באחד מהם ציין הדוד כי אקדח זה נמצא בבית הנאשם וכי ידאג להביאו לסוכן. בהמשך אף שלח הדוד לסוכן תמונה של האקדח. בסופו של דבר, בחלוף מספר ימים הגיעו הסוכן והדוד לבית הנאשם, והנאשם נכנס לרכב הסוכן כשברשותו האקדח. הסוכן ירה באקדח כדי לוודא שהוא תקין, ולאחר מכן שילם לדוד סך של 26,000 ₪ בתמורה לאקדח ולמחסנית.

העסקה השנייה התרחשה ביום 2.8.22. יום קודם לכן סיכמו הסוכן והנאשם כי הנאשם ימכור לסוכן אקדח, אולם באותו יום התברר כי הנאשם אינו יכול לספק את האקדח שעליו סוכם. לאחר תיאום עם קרוב משפחה אחר של הנאשם (ראו סעיף 7 לעיקרי הטיעון מטעם הנאשם), הציע הנאשם לסוכן אקדח שנמצא אצל אותו קרוב ואף שלח לסוכן תמונה שלו. לאחר תיאום נוסף שערך הנאשם, אספו הוא והסוכן את קרוב המשפחה ברכב, וזה הביא עמו את האקדח ומחסנית תואמת. הסוכן ירה באקדח כדי לוודא שהוא תקין, ולאחר מכן שילם לקרוב סך של 34,000 ₪ בתמורה לאקדח ולמחסנית, ולנאשם שילם סך של 2,000 ₪ עבור חלקו בעסקה.

עמוד 1

3. תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם המליץ על הטלת "ענישה מוחשית" וכן ענישה מותנית לצרכי הרתעה.

בתסקיר צוין, בתמצית, כי הנאשם הוא רווק כבן 23, ילד שני משבעה לזוג הורים תושבי מחנה הפליטים שועפאט שהתגורר בבית הוריו. הנאשם נשר ממערכת החינוך בתום כיתה י', החל לעבוד בחנות בבעלות דודו הנזכר בכתב האישום ובהמשך רכש אותה, אולם אז נקלע לקשיים כלכליים ונאלץ למכרה. שירות המבחן ציין כי נגד הנאשם מתנהל הליך פלילי בגין עבירות סמים (כפי שיפורט להלן), והוא היה בעיצומו של תהליך טיפולי עד שביצע את העבירות מושא ההליך שכאן ונעצר. שירות המבחן הוסיף וציין כי הנאשם קיבל אחריות למעשיו והביע עליהם חרטה; כי הוא שואף לנהל אורח חיים נורמטיבי; וכי הוא אינו בעל דפוסי התנהגות עבריינית מושרשים. עם זאת על רקע מאפייניו האישיותיים של הנאשם, כפי שפורטו בתסקיר, ועל רקע יתר הנסיבות לרבות חוסר המוטיבציה שלו לטיפול, התרשם שירות המבחן כי לא נראה שהנאשם הפיק תועלת מן התהליך הטיפולי שעבר, והעריך כי קיים סיכון לכך שהוא ישוב ויעבור עבירות גם בעתיד. על כן המליץ כאמור שירות המבחן על הטלת "ענישה מוחשית" וכן ענישה על תנאי לצורך הרתעה.

4. המאשימה הפנתה אל כתב האישום בהליך פלילי שנזכר בתסקיר, ושב הורשע הנאשם (ת"פ 30539-03-20). עיון באותו הליך לימד כי בשנת 2021 הורשע הנאשם בביצוע עבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, סחר בסמים, והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו. יצוין כי הנאשם התנגד להגשת כתב האישום כראיה, שכן ההליך בעניינו טרם הסתיים, אך לטעמי משהנאשם הורשע ניתן היה להגישו ולהפנות אליו.

ד. טענות הצדדים לעניין העונש

5. שני הצדדים הגישו עיקרי טענות בכתב והשלימו את טענותיהם בדיון.

6. לטענת המאשימה, מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם נע בין 5.5 ל-8 שנות מאסר בפועל, והעונש המתאים לו עומד על 6 שנות מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס כספי משמעותי.

מבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, המאשימה ציינה כי הנאשם סחר בכלי נשק בשתי הזדמנויות שונות, בכל עסקה יחד עם אדם נוסף מלבד הסוכן, באופן המשקף לטענתה את היותו מעורב בעולם הסחר בנשק. הנאשם אף מכר מחסניות תואמות, והעובדה שהסוכן ביצע ירי באקדחים מלמדת כי הם היו זמינים לשימוש מידי, ולשיטת המאשימה מחדדת את המסוכנות שבעבירות ממין אלה ואת ההתנהלות העבריינית שאפפה את הנאשם.

בנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות המאשימה ציינה כי הנאשם הודה במסגרת הסדר הטיעון על כל המשתמע מכך, אולם לחומרא צוין כי המעשים בוצעו כאשר מתנהל נגד הנאשם הליך פלילי אחר, כאמור לעיל. עוד טענה המאשימה לקיומו של צורך בהתרעה אישית, בייחוד על רקע הערכת שירות המבחן לגבי הסיכון הנשקף מן הנאשם והמלצתו ל"ענישה מוחשית". המאשימה עמדה גם על הצורך בהרתעת הרבים.

7. בא כוח הנאשם מצידו טען כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 32 ל-62 חודשי מאסר, וכי העונש המתאים לו הוא בתחתית המתחם.

מבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירות טען בא כוח הנאשם כי הנאשם היה מיודד עם הסוכן ובטח בו, ועל כן נענה ללחציו ולא סבר שמכירת הנשק לידי תביא ל"שימוש עברייני", או "התקפי", כלשונו. בא כוח הנאשם טען גם כי

הנאשם לא היה בעליהם של האקדחים שנמכרו, וכי חלקו בעסקאות היה שולי: בעסקה הראשונה הוא נלווה לדודו, וחלקו התמצה במסירת האקדח; ובעסקה השנייה, העובדה שהנאשם לא הצליח לספק אקדח בעצמו מלמדת על חוסר נגישותו לכלי נשק, כאשר בעסקה החלופית הוא שימש כמתווך בלבד אל מול קרובו. לטעמו של בא כוח הנאשם, מקומו השולי של הנאשם בעסקאות וכן חלוף הזמן בין לבין הגשת כתב האישום, כאשר בינתיים הנאשם לא עבר עבירות נוספות, מצדיקים לסטות מן העונש המזערי הקבוע בדין לעבירות שעבר.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות טען בא כוח הנאשם כי המעצר הממושך היווה מבחינת הנאשם גורם מרתיע, וכי הוא למד את לקחו ומתחרט על מעשיו. בא כוח הנאשם הוסיף וטען כי ההליך הנוסף שבו הורשע הנאשם אינו חמור, וכי הוא החל בתהליך טיפולי שנגדע בשל מעצרו בהליך שכאן. עוד הפנה בא כוח הנאשם לכך שהנאשם קיבל אחריות על מעשיו ותרם לחיסכון זמן שיפוטי.

בא כוח הנאשם גם טען כי מצבה הכלכלי של משפחת הנאשם אינו מן המשופרים, וביקש להתחשב בו לעניין גובה הקנס.

8. הנאשם עצמו בדבריו לפני ציין כי הסוכן פגע בו למרות יחסיהם החבריים; כי הוא מצטער על מעשיו; וכי המעצר לימד אותו את לקחו.

ה. דיון

ה(1) גזירת הדין - כללי

9. סעיף 40ב לחוק העונשין קובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". סעיף 40ג(א) מורה כי בהתאם לעקרון ההלימה יש לקבוע "מתחם עונש הולם", וזאת תוך התחשבות "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה". חלק מהנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מנויות בסעיף 40ט לחוק, ובכללן מידת התכנון שקדם לביצוע, חלקו היחסי של הנאשם, מידת הנזק שנגרמה או שהייתה צפויה להיגרם מהעבירה, הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, ועוד (וראו סעיף 40יב הקובע כי ניתן לשקול גם נסיבות אחרות). כעולה מטיעוני הצדדים לעונש, לא הייתה מחלוקת שיש לקבוע מתחם אחד לשתי עסקאות הנשק, ובצדק לטעמי.

10. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, וזאת תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(ב) לחוק). נסיבות כאלה מפורטות בסעיף 40יא לחוק, אולם אין מדובר ברשימה סגורה (ראו סעיף 40יב). כמו כן ניתן להתחשב בצורך להרתיע את הנאשם ולהרתיע את הרבים (סעיפים 40ז-40ח לחוק). לא נטען שבמקרה שכאן קיימת הצדקה לחריגה ממתחם העונש ההולם לקולא או לחומרא (לאפשרות זו ראו סעיפים 40ד וכן 40ה לחוק).

ה(2) מתחם העונש ההולם למעשים שביצע הנאשם

11. השיקולים הרלוונטיים לקביעת מתחם העונש ההולם הם כאמור הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה, ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה. אתיחס לשיקולים אלה.

ה(2)(1) הערכים החברתיים שנפגעו

12. הערכים החברתיים העומדים ביסוד עבירות הנשק הם "שמירה על חיי אדם ועל שלמות גופו, וכן שמירה על סדרי חיים תקינים ושלווים..." (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 7 (14.2.2021)); ראו גם ע"פ 309/22 מדינת ישראל נ' ביאדסה, פסקה 6 (10.5.2022); ע"פ 4103/22 מדינת ישראל נ' אמון, פסקה 9 (6.11.2022); ע"פ 7595/19 סגים נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (22.11.2020), להלן: עניין סגים). בשל חומרת הסכנה הנשקפת מנשק, הוטלו עונשים חמורים על "כל חוליות השרשרת העבריינית", לרבות מי שמחזיק או נושא אותו שלא כדין "בלבד" (ע"פ 147/21 הנזכר, שם), וקל וחומר מי שסוחר בו (ראו ע"פ 2880/23 מדינת ישראל נ' עיסא, פסקה 11 (25.4.2023), להלן: עניין עיסא).

ה(2)(2) נסיבות ביצוע העבירות ומידת הפגיעה

13. כעולה מעובדות כתב האישום, הנאשם היה מעורב בשתי הזדמנויות שונות במכירת אקדח שהיה מוכן לשימוש עם מחסנית, ובשני המקרים הסוכן אף ביצע ירי באקדח ללא שצוין כי הנאשם הסתייג מכך.

14. העסקאות שביצע הנאשם היו מתוכננות ובוצעו לאחר תיאום והיערכות (סעיף 40ט(א)(1) לחוק העונשין).

הנאשם היה בעל חלק משמעותי בעסקאות: בעסקה הראשונה הוא זה שהביא את האקדח ואת המחסנית, ובעסקה השנייה אמור היה למכור אקדח לסוכן בעצמו, אך משהתברר כי הדבר אינו מתאפשר פעל כדי לארגן עסקה חלופית באופן המלמד על נגישות מהירה לכלי נשק, ותיאם את פרטיה ואת המחיר. עם זאת, בשתי העסקאות הנאשם לא היה הגורם הפעיל היחיד: בעסקה הראשונה הגורם הדומיננטי יותר היה דוד הנאשם, ולא נטען שהנאשם עצמו קיבל סכום כלשהו בתמורה לחלקו; ובעסקה השנייה הנאשם לא היה בעל האקדח, וקיבל רק מעין "דמי תיווך" (סעיף 40ט(א)(2) לחוק).

הנזק העיקרי שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות היה החשש מפני שימוש באקדח ופגיעה בערכים החברתיים הנזכרים. טענת הנאשם כי הוא הכיר את הסוכן ולא סבר כי יעשה בנשק שימוש שלא כדין אינה מביאה למסקנה שונה, שכן חזקה כי נשק המוחזק שלא כדין עלול לשמש לבסוף לביצוע עבירות (סעיף 40ט(א)(3) לחוק). למרבה המזל הנזק לא התממש שכן האקדחים הגיעו לידי משטרת ישראל (סעיף 40ט(א)(4) לחוק). הדעת נותנת כי הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע המעשים הם בצע כסף, ולא הוצגו ראיות התומכות בטענתו לפני שירות המבחן כי הדבר נבע מלחץ שהפעילו עליו קרובי משפחתו או הסוכן (סעיף 40ט(א)(5) לחוק).

לא נטען לפגם כלשהו ביכולתו של הנאשם להבין את מעשיו והפסול בהם או להימנע מהם (סעיף 40ט(א)(6)-(7) לחוק).

ה(2)(3) מדיניות הענישה הנהוגה

15. העונש המרבי על עבירת סחר בנשק עומד על חמש עשרה שנים, והעונש המזערי עומד, ככלל, על רבע מהעונש המרבי, אלא אם קיימים טעמים מיוחדים להקל. עם זאת, אין מניעה שחלק מעונש זה יינתן בדרך של מאסר על תנאי (סעיף 144(ז) לחוק העונשין).

16. אשר למדיניות הענישה הנהוגה, הרי שבית המשפט העליון עמד לא אחת על החומרה שבה יש להתייחס אל עבירות נשק בכלל:

עבירות הנשק הפכו זה מכבר למכת מדינה. חומרתן היתרה של עבירות אלה, פגיעתן הקשה והשפעתן על תחושת

הביטחון של כלל אזרחי המדינה, זכו להתייחסות נרחבת בפסקי דין רבים של בית משפט זה. צוין כי עבירות אלה מייצרות במהותן איומים וסיכונים משמעותיים לשלום הציבור וביטחונו, והן מהוות בסיס לביצוע פעילות עבריינית, פשיעה לאומנית ופעולות טרור מסכנות חיים. זמינותם ונגישותם של כלי נשק בלתי חוקיים מאפשרות שימוש תדיר בנשק ככלי לפתרון סכסוכים, לעיתים תוך ירי באזורי מגורים, וגביית קורבנות בגוף ובנפש.

בית משפט זה עמד לא אחת על כך שתרומתם העיקרית של בתי המשפט למיגור תופעת עבריינות הנשק ונגזרותיה היא בהטלת עונשים חמורים ומרתיעים על עברייני הנשק.

(ע"פ 579/22 מדינת ישראל נ' טחאינה, פסקאות 15-16 (13.6.2022)), בהשמטת אסמכתאות; וראו עוד מבין רבים: ע"פ 3728/22 מסאלחה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.8.2022); ע"פ 2283/22 אל נבארי נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-14 (31.7.2022); ע"פ 3569/22 מדינת ישראל נ' חדיד, פסקאות 7-8 (23.6.2022).

17. מדיניות ההחמרה בענישה בגין עבירות נשק מתבטאת גם בתיקון החקיקה שבו כאמור הוספו עונשי מינימום לעבירות נשק שונות.

18. ואם כך בעבירות הנשק בכלל, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בעבירה של סחר בנשק, המצויה בחלקים הלא תחתונים של "השרשרת העבריינית", שכן מי שמבצע עבירה זו הוא מעין "מחולל פשיעה" (ראו והשוו: ע"פ 2165/23 מדינת ישראל נ' בלאל, פסקה 10 (4.5.2023); ע"פ 3569/22 הנזכר, פסקה 7 ובאסמכתאות שם; ע"פ 6028/21 אטרש נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (15.05.2022)).

19. מבחינת הענישה בפועל, הרי שבית המשפט העליון עמד על כך ש"בעבירות של סחר בנשק קיים מנעד רחב של עונשים, אשר נגזרים, בין היתר, מנסיבות ביצוע העבירה, ומנסיבותיו האישיות של הנאשם" (ע"פ 2733/20 אבו זיאד נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (24.10.2021)). הדעת נותנת כי יש משקל למספר העסקאות, לחלקו של הנאשם בהן, לסוג הנשק, לכמותו, ועוד.

20. עם זאת, חרף המנעד, בפסק דין מאוחר יותר צוין גם כי "מאסר בפועל בסביבתן של שלוש שנים הולם הובלה ונשיאה חד-פעמית של נשק... והינו בגדר עונש מקל כאשר מדובר בעבירות נשק חמורות יותר" (ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (28.7.2022)). נראה כי הדברים נאמרו בעיקר בנוגע לעבירות הכרוכות ברובים ובתתי מקלע (וראו גם עניין עיסא, פסקה 11 (25.4.2023)), אך יש לשאוב מהם אף לענייננו, בשינויים המתבקשים.

21. כמו כן בנוגע לשיקול שעניינו חלקו של הנאשם בעסקה, הרי שבעניין סגים התייחס בית המשפט לכך ש"מטבען של עסקאות סחר בנשק שמעורבים בהן גורמים שונים שחלקו של כל אחד מהם בעסקה משתנה. למרות זאת, ישנה חשיבות בענישה מוחשית של כל אחת ואחת מהחוליות בשרשרת הסחר" (שם, פסקה 32).

22. ואכן, עיון בפסקי דין שניתנו בנסיבות דומות של סחר באקדח, מלמד כי רף הענישה עומד ככלל על תקופה לא מבוטלת של מאסר בפועל לכל מי שהיה מעורב בעסקה. עם זאת, קיימים הבדלים לגבי משך התקופה. חלק מן ההבדלים יכולים לנבוע מנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור לעיל, אך אין לכחד כי חלקם יכולים לנבוע גם מהבדלי גישה עונשית.

כך למשל בע"פ 3793/20 מוריחי נ' מדינת ישראל (23.11.2020) היה הנאשם מעורב בארגון ובתיווך עסקה של מכירת והעברת אקדח ומחסנית תואמת ממוכר באזור לרוכש בישראל. בסופו של דבר נתפסו האקדח והמחסנית על ידי משטרת ישראל והעסקה לא יצאה אל הפועל. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין עמוד 5

18 ל-52 חודשי מאסר, וגזרה על הנאשם, בעל עבר פלילי בעבירות נשק, 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נוספים. בית המשפט העליון דחה את הערעור תוך שהוא מציין את העובדה שהנאשם היה "חוליה בלעדיה אין" לצורך ביצוע העסקה, וכי העסקה לא הושלמה רק משום שבסופו של דבר הנשק נתפס. המקרה שכאן חמור יותר משום שמדובר בשתי עסקאות שונות, שהושלמו (הגם שעם סוכן), ושבאחת מהן הנאשם הוא שהחזיק באקדח והביאו לצורך העסקה.

בע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל (22.11.2020) מדובר היה במספר נאשמים שהיו מעורבים בעסקה של מכירת אקדח. בעניינו של אחד מהם, שהיה הגורם המרכזי בתיאום העסקה, קבעה הערכאה הדיונית כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-42 חודשי מאסר, והטילה עליו 28 חודשי מאסר בפועל. ערעור אותו נאשם נדחה, וצוין כי חרף היותו מתווך היה לו תפקיד מרכזי בביצוע העסקה. המקרה שכאן חמור יותר, שכן מדובר בשתי עסקאות שונות, שבאחת מהן הנאשם הוא שהחזיק באקדח והביאו לצורך העסקה.

בע"פ 4154/16 דהוד נ' מדינת ישראל (19.1.2017) מדובר במי שתיווך בעסקה של מכירת אקדח לסוכן משטרתי, ובעסקה נוספת מכר רובה ציד מאולתר לאותו סוכן. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאישומים בנפרד נע בין 2 ל-5 שנות מאסר, וגזרה על הנאשם 45 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נוספים. ערעור הנאשם נדחה. המקרה שכאן חמור יותר שכן מדובר בשני אקדחים, ובינתיים גם רמת הענישה הוחמרה, לרבות תוך קביעה של עונש מזערי בחוק.

בת"פ (מחוזי י-ם) 69797-03-23 מדינת ישראל נ' עלי (22.11.2023) מדובר היה במי שהיה מעורב בעסקה של מכירת אקדח לאותו סוכן משטרתי שעמו בוצעו העסקאות במקרה שכאן. בית המשפט ציין כי חלקו של הנאשם בעסקה לא היה דומיננטי, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 28 ל-48 חודשי מאסר. העונש שנגזר על הנאשם הועמד על 32 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נוספים. המקרה שכאן חמור יותר הן משום שמדובר בשתי עסקאות; הן משום שבאחת מהן הנאשם החזיק באקדח והביאו לעסקה; והן משום שבעסקה שבה תיווך הנאשם חלקו היה דומיננטי ביותר. יש לזכור גם כי עסקה זו החליפה עסקה שבמסגרתה אמור היה הנאשם למכור לסוכן אקדח בעצמו.

בת"פ (מחוזי ירושלים) 13177-04-21 מדינת ישראל נ' אלעתאיקה (29.12.2021) מדובר היה בנאשם שמכר לסוכן משטרתי אקדח ומחסנית תואמת, ואף הציע לו למכור רובה מסוג M-16. הנאשם גם היה נכון למסור לסוכן כדורים תואמים, אך לבסוף לא מצא אותם. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-50 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי שלא בעבירות נשק - 30 חודשי מאסר לצד עונשים נוספים. המקרה שכאן חמור יותר שכן מדובר על שתי עסקאות.

בת"פ (מחוזי י-ם) 50474-09-22 מדינת ישראל נ' סמאר (18.9.2023) מדובר היה בשני נאשמים שמכרו לסוכן משטרתי אקדח והציעו לו לרכוש אקדחים נוספים. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 32 ל-62 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם הראשון - בעל עבר פלילי - 42 חודשי מאסר לצד עונשים נוספים ועל הנאשם השני 34 חודשי מאסר. המקרה שכאן חמור יותר מבחינה זו שמדובר בשתי עסקאות שונות ביחס לשני אקדחים. מנגד, באותו מקרה נראה היה כי לשני הנאשמים נגישות רבה יותר לכלי נשק מזו המשתקפת בכתב האישום שלפניו, וחלקם בעסקה היה משמעותי יותר.

בת"פ (מחוזי י-ם) 52848-09-22 מדינת ישראל נ' אבו תנהא (13.11.2023), שאליו הפנה בא כוח הנאשם, מדובר היה במעורב מרכזי במכירת שני אקדחים מהאזור לסוכן משטרתי, שאף הציע לסוכן לרכוש אקדחים נוספים. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 32 ל-62 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי שלא בעבירות

נשק - 44 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נוספים. גם במקרה שכאן נמכרו שני אקדחים, אולם מדובר היה בשתי עסקאות שונות, שערבו גורמים אחרים, ובאחת מהן הנאשם גם החזיק באקדח והביאו לצורך העסקה.

בא כוח הנאשם הפנה גם אל ת"פ (מחוזי ירושלים) 50626-09-22 מדינת ישראל נ' אבו אסחאק (14.12.2023) שם מדובר היה במי שמכר לסוכן בשתי הזדמנויות שונות שני אקדחים, תמורת עמלה של ₪ 1,000 עבור כל עסקה, ובהזדמנות שלישית אף הציג לפניו אקדח נוסף שלבסוף לא נמכר מטעמים הקשורים בסוכן. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 ל-7 שנות מאסר, וגזר על הנאשם, בעל עבר פלילי רלוונטי, 54 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נוספים. המקרה שכאן חמור פחות מבחינת חלקו של הנאשם, והוא אף היה מעורב בשתי עסקאות בלבד.

גזר דין נוסף שאליו הפנה בא כוח הנאשם ניתן בת"פ (מחוזי חיפה) 52353-03-22 מדינת ישראל נ' אגבאריה (15.3.2023), ולענייננו רלוונטי יותר עניינו של נאשם 3 שם. אותו נאשם היה מעורב בשתי עסקאות מכירת אקדח לסוכן משטרתי: באחת ספר כסף והורשע בסיוע, ובשנייה מכר אקדח שאותו נשא, כשבתמורה לחלקו בעסקה קיבל ₪ 2,000. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4.5 ל-6 שנות מאסר, וגזר על הנאשם את הרף התחתון של המתחם לצד עונשים נוספים. בא כוח הנאשם טען כי המקרים דומים, אולם לטעמי המקרה שכאן חמור יותר, שכן הנאשם הורשע כמבצע עיקרי בשתי העסקאות, וחלקו אכן היה גדול יותר מזה של הנאשם שם.^[1]

ה(2)(4) המסקנה בעניין מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם

23. על רקע הערכים החברתיים שנפגעו; על רקע נסיבות ביצוע העבירות על ידי הנאשם ומידת הפגיעה בערכים כעולה מן האמור לעיל; על רקע פסקי הדין שהובאו; ועל רקע מגמת ההחמרה הנמשכת בענישה בעבירות נשק שלטעמי יש להתמיד בה - סבורני כי במקרה שכאן יש להעמיד את מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם על בין 46 ל-76 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נוספים.

24. כמו כן בשים לב למניע הכלכלי בביצוע העבירות ולסכומים שבהם הן היו כרוכות, מתחם העונש ההולם כולל קנס. לעניין זה יש לשקול גם את מצבו הכלכלי הנוטען של הנאשם, הגם שלא הובאו לכך ראיות קונקרטיות (סעיף 40ח לחוק).

ה(3) נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

25. בגזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות (סעיף 40יא לחוק העונשין).

26. במקרה שכאן מדובר בצעיר כבן 23 שנטל אחריות על מעשיו, והביא לחיסכון במשאבים שיפוטיים ובמשאבי גורמי האכיפה.

מנגד, יש ליתן משקל לכך שהנאשם כבר הורשע בביצוע עבירות סמים, ואת המעשים מושא כתב האישום הנוכחי הוא ביצע בעת שההליך הפלילי בעניינו תלוי ועומד ותוך כדי תהליך טיפולי. יש ליתן משקל גם לאמור בתסקיר שירות המבחן, המלמד על צורך בענישה מוחשית ומרתיעה כלפי הנאשם, ועל נכונות מוגבלת לטיפול ולשיקום.

27. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו, ולהעמידו על 54 חודשי מאסר בפועל לצד עונשי מאסר על תנאי כאמור להלן.

28. כמו כן יש להטיל על הנאשם קנס, בסך של 8,000 ₪. הסכום נקבע בשים לב להיקפי העסקאות שבהן הורשע הנאשם, להיקף הסכום שהגיע לכיסו, ולטענות בדבר מצבו הכלכלי.

ו. סיכום

29. נוכח כל האמור, נגזרים בזאת על הנאשם העונשים הבאים:

א. 54 חודשי מאסר בפועל, שיימנו החל מיום מעצרו.

ב. מאסר על-תנאי לתקופה של 12 חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת נשק מסוג פשע.^[2]

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירה מסוג עוון הקשורה בנשק.

ד. קנס בסך של 8,000 ₪, שישולם עד ליום 31.12.24. לא ישולם הקנס עד לאותו מועד, ירצה הנאשם חודש וחצי מאסר תמורתו.

30. לבקשת המאשימה, ובהעדר התנגדות הנאשם, יחולט מכשיר הטלפון הנייד ששימש את הנאשם בביצוע העבירות.

31. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 45 ימים.

ניתן היום, ז' ניסן תשפ"ד, 15 אפריל 2024, במעמד הצדדים.

[1] בא כוח הנאשם הפנה גם אל ת"פ (מחוזי י-ם) 35684-04-18 אך גזר הדין ניתן לפני כחמש שנים, עוד לפני הוראת השעה הקובעת עונש מזערי, וספק עד כמה הוא משקף את מדיניות הענישה הנהוגה לעת הזו שגם הוחמרה בינתיים.

אשר למאשימה, הרי שהיא הפנתה אל ע"פ 4077/22 הנזכר לעיל, אולם באותו מקרה מדובר היה במכירה לא רק של אקדח אלא גם של רובה מאולתר מסוג M-16. גם בע"פ 2880/23 שאליו הפנתה המאשימה מדובר היה במכירה של רובה M-16 עם מחסנית תואמת, כאשר המוכר היה בעל הנשק, הרכיב אותו, ואף ביצע בעצמו ירי כדי לבדקו (ונאשמים אחרים באותו עניין היו מעורבים במעשים חמורים אף יותר). המאשימה הפנתה גם אל ת"פ (מחוזי חיפה) 52188-03-22, אולם שם מדובר היה במי שהורשע בארבע עבירות של סחר בנשק ובארבע עבירות של נשיאת נשק, בגין ארבע עסקאות שונות שכללו גם תחמושת, כאשר נראה כי מעורבותו בעסקאות הייתה משמעותית יותר מזו של הנאשם שכאן. יש אפוא ממש בטענת בא כוח הנאשם כי הרלוונטיות של פסקי דין אלה לענייננו היא מוגבלת.

[2] יצוין כי כבר נקבע שכאשר הנאשם מורשע ביותר מעבירה אחת, כמו במקרה שכאן, אין המשמעות שהעונש המזערי צריך להיות בהכרח מכפלה של מספר העבירות בעונש המזערי לכל עבירה (לעניין זה ראו: ע"פ 9603/09 פלוני נ' מדינת ישראל (27.9.2011), בחוות דעתו של כבוד השופט מלצר; ע"פ 6662/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (2.3.2015); וכן הערות חברי ההרכב בע"פ 5617/19 מדינת ישראל נ' פלוני (26.8.2021)). ממילא, במקרה שכאן עונשי המאסר אינם צריכים בהכרח להצטרף ל-90 חודשים.